

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 406

Valtuustoaloite Tampereen vanhan vaakunan ottamiseksi uudelleen käyttöön uuden valtuuston alusta 01.06.2021 alkaen – Tampereen Puolesta -valtuustoryhmä

TRE:1494/00.00.01/2021

Valmistelija / lisätiedot:
Heli Hirvelä

Valmistelijan yhteystiedot

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Kaupunginlakimies Jouko Aarnio, puh. 040 514 4884, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Juha Yli-Rajala, Konsernijohtaja

Päätösehdotus

Esitetään valtuuston päätettäväksi:

Yrjö Schafeitelin ja Lasse Oksasen valtuustoaloite ja siitä annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aiheita toimenpiteisiin.

Perustelut

Schafeitel ja Oksanen esittävät valtuustoaloitteessa, että Magnus von Wrightin suunnittelema vuonna 1839 käyttöön otettu vanha kaupunginvaakuna palautetaan kaupungin viralliseksi vaakunaksi uuden valtuustokauden alusta alkaen.

Kaupunginvaltuusto on 19.9.2007 § 243 käsitellyt valtuustoaloitetta Arvid von Cedervaldin suunnitteleman kaupungin vanhan vaakunan ottamiseksi uudelleen käyttöön. Valtuusto on päättänyt, että aloite ei anna aiheita toimenpiteisiin. Valtuustoaloitteissa mainitaan vanhan vaakunan tekijäksi eri henkilöt. Von Cedervald suunnitteli alunperin vaakunan pyöreämuotoisena. Von Wright muutti vaakunan nelikulmaisen kilven muotoon ja piirsi sen suurempana. Vanhan vaakunan heraldista selitystä ei ole säilynyt tai sitä ei ole koskaan tehty.

Kuntalain 5 §:n mukaan kunnalla voi olla valtuuston hyväksymä kunnanvaakuna. Ennen vaakunan hyväksymistä kunnan on hankittava Kansallisarkiston lausunto. Schafeitelin ja Oksasen valtuustoaloite on samansisältöinen kuin aiemmin vuonna 2007 käsitelty valtuustoaloite. Silloin pyydettiin asiasta Kansallisarkiston lausunto. Kansallisarkisto

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

katsoi, että vaakuna monessa suhteessa poikkeaa hyväksyttävistä heraldisista säännöistä eikä pidä perusteltuna kaupungin vanhan vaakunan ottamista uudelleen käyttöön.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi nykyisen vaakunan 30.3.1960. Vanhan vaakunan uudistamista pidettiin välttämättömänä heraldisten syiden ohella myös käytännön tarpeiden vuoksi. Kaupunginhallitus oli pyytänyt kolmelta vaakunataiteilijalta ehdotuksia vaakunan uudistamiseksi heraldiikan sääntöjen mukaiseksi. Heidän lisäksi myös kahdeksan muuta henkilöä laati ehdotuksia uudeksi vaakunaksi. Sekä valtion heraldinen toimikunta että kaupungin mainostoimikunta asettivat saapuneista 41 vaakunaluonnoksesta ensimmäiselle sijalle taiteilija Olof Erikssonin laatiman luonnoksen, joka hyväksyttiin kaupungin uudeksi vaakunaksi. Taiteilijan vaakunaselitys oli seuraava: 'Punaisessa kentässä aaltokoroinen vastapalkki, jonka yläpuolella saatteena paaluittainen vasara ja alapuolella paaluittainen Merkuriuksen sauva, kaikki kultaa.' Punainen väri tuli Hämeen vaakunasta ja kulta Satakunnan vaakunasta.

Valtion heraldisen toimikunnan lausunnossa valintaa perusteltiin muun muassa sillä, että siinä oli säilynyt vanhan vaakunan perussommitelma, samoin sen tärkeimmät tunnuskuvat koski, vasara ja Merkuriuksen sauva. Toimikunta piti vasaran siirtoa T-kirjaimen paikalle onnistuneena, koska tämä tunnus korvasi kirjaimen ja alakentän tunnuskuva samalla keveni. Toimikunnan lausunnossa todettiin edelleen, että vaakunassa ovat edustettuina Tampereen luonto, työ ja liike-elämä. Kansallisarkiston heraldinen lautakunta antoi aloitteen johdosta lausunnon 20.3.2007. Lausunnossa todetaan seuraavaa: 'Tampereen kaupungin vaakuna on nykyisessä asussaan heraldisesti moitteeton. Vaakuna on Sisäasiainministeriön 16.6.1960 vahvistama ja sen on suunnitellut Olof Eriksson. Tampereen nykyinen vaakuna pohjautuu kaupungin vanhaan, vuonna 1839 vahvistettuun vaakunaan ja sen aiheena on koski, teollisuus ja kauppa. Tampereen kaupungin alkuperäinen vaakuna vahvistettiin 20.3.1839 ja se oli käytössä vuoteen 1960 saakka.

Vaakunaa on selitetty seuraavasti: Sinisen virran vastaviistoon lohkaisema kilpi. Ylemmässä kultanvärissä kentässä punainen T-kirjain (nimikirjain). Alemmassa vihreässä kentässä Merkuriuksen sauva ja vasara ristissä, molemmat kultanvärisiä. (W. W. Rancken – Kauko Pirinen, Suomen vaakunat ja kaupunginsinetit, 1949) Tampereen vanha vaakuna suunniteltiin aikana, jolloin vaakunoihin yleisesti liitettiin koristeellisia maisema-aiheita. Tampereen vaakunassa koski on siten kuvattu naturalistisena. Vaakunassa on T-kirjain, mutta kirjaimet eivät kuulu hyväksyttävään vaakunataiteeseen, joskin kirjaimia esiintyy eräiden kaupunkien vaakunoissa. Tampereen vanhan vaakunan kilvessä on myös heraldisten periaatteiden vastainen värivirhe (kultainen yläkenttä ja hopeinen/sininen joki vastapalkittain sekä vihreä alakenttä). Tämän perusteella Kansallisarkisto katsoo, että vaakuna monessa suhteessa poikkeaa hyväksyttävistä heraldisista säännöistä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

eikä pidä perusteltuna kaupungin vanhan vaakunan ottamista uudelleen käyttöön. Lausunnoissaan kunnanvaakunoista Kansallisarkisto on lähtenyt siitä, että vaakunan suunnittelussa otetaan huomioon Suomen Heraldisen Seuran julkaisemassa oppaassa esitetyt periaatteet (Heraldiikan opas, Suomen Heraldinen Seura 1997).'

Kansallisarkiston vuoden 2007 lausunnon mukaisesti vanhan vaakunan uudelleen käyttöön ottaminen kaupungin viralliseksi vaakunaksi ei ole perusteltua. Kansallisarkisto on 28.4.2021 kaupungin tiedustelun johdosta vastannut, että Kansallisarkiston kanta on edelleen vuoden 2007 lausunnon mukainen. Kansallisarkisto ilmoittaa seuraavansa tarkasti heraldiikan kehitystä Suomessa ja kansainvälisesti, eikä lausunnossa viitattuihin heraldisiin periaatteisiin ole tullut muutosta.

Tiedoksi

Yrjö Schafeitel, Lasse Oksanen

Liitteet

1 Valtuustoaloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§406

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)